

Verslag van de hoorzitting in verband met de aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening voor de uitvoering van het bestemmingsplan Herbestemmen Raambordelen Binnenstad van de gemeente Amsterdam (Onteigeningsplannen Herbestemmen Raambordelen Binnenstad en Herbestemmen Raambordelen Binnenstad II) gehouden op woensdag 31 oktober 2018 bij het Projectmanagementbureau van de gemeente Amsterdam te Amsterdam

Aanwezigen:

Mevrouw S.E.M. Rob-Russel	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, voorzitter
De heer A.H.W. Steenvoorden	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, secretaris en inhoudelijk behandelaar
Mevrouw I. Blommestein	LTC secretariële ondersteuning, verslaglegging namens Rijkswaterstaat

Mevrouw M. van Gastel	Gemeente Amsterdam, Vastgoed, project-medewerker
De heer P. Salim	Gemeente Amsterdam, Vastgoed, verwerper
Mevrouw A. Doleman	Gemeente Amsterdam, jurist
De heer M. Crolla	Gemeente Amsterdam, projectmanager
De heer J. Procee	Pels Rijcken, namens Gemeente Amsterdam, advocaat
Mevrouw M. Nielen	Pels Rijcken, namens Gemeente Amsterdam, advocaat

Mevrouw A. de Vos	Proud, bestuurslid
Mevrouw V. December	Proud, bestuurslid
De heer M.J. Eleveld	Proud, jurist
De heer H. Meijer	Piratenpartij, lid
De heer D. Werner	Piratenpartij, lid
De heer S. De Boer	Piratenpartij, lid

De **voorzitter** opent de zitting om 14.00 uur en heet de aanwezigen van harte welkom. De presentielijst gaat rond ter tekening.

Deze hoorzitting wordt gehouden naar aanleiding van de verzoekbesluiten van de gemeenteraad van de Gemeente Amsterdam van 20 december 2017, nummer 372/1612 en 14 februari 2018, nummer 25/127 aan de Kroon, om onroerende zaken ter onteigening aan te wijzen in de gemeente Amsterdam. De onroerende zaken zijn nodig voor de uitvoering van de bestemmingsplannen Herbestemmen Raambordelen Binnenstad en Herbestemmen Raambordelen Binnenstad II. Men kan niet echter niet zomaar door de overheid worden onteigend. Uitgangspunt is dat alleen kan worden onteigend om redenen van algemeen belang. De procedure die daarbij gevoerd moet worden is met waarborgen omkleed en is geregeld in de onteigeningswet en in de Algemene wet bestuursrecht. Het ontwerp koninklijk besluit en de daaraan ten grondslag liggende stukken hebben vanaf 30 augustus 2018 tot en met 10 oktober 2018 in de gemeente Amsterdam en bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht ter inzage gelegen. Het ontwerp koninklijk besluit is voorafgaand aan deze terinzagelegging toegezonden aan belanghebbenden en aan de verzoeker om onteigening. Van het ontwerp koninklijk besluit, de terinzagelegging en de hoorzitting is ook kennisgegeven in "De Echo" en in de Staatscourant, beiden van 29 augustus 2018.

De **voorzitter** stelt de hoorcommissie voor. In deze zitting zijn op uitnodiging van de minister ook vertegenwoordigers van de gemeente Amsterdam aanwezig. De commissie kan deze vertegenwoordigers vragen om te reageren op hetgeen in deze zitting naar voren wordt gebracht. De commissie kan ook om verduidelijking van bepaalde zaken vragen.

Vervolgens licht de voorzitter de procedure en het doel van deze zitting toe. De onteigeningsprocedure kent een administratieve en een gerechtelijke fase. De onteigening begint met de administratieve onteigeningsprocedure, die wordt afgesloten met een koninklijk besluit waarbij de gronden al dan niet ter onteigening worden aangewezen. In deze procedure beoordeelt de minister de noodzaak en urgentie van de onteigening. Nadat de Raad van State over het ontwerp koninklijk besluit advies heeft uitgebracht, draagt de Minister aan de Koning een ontwerp onteigeningsbesluit voor ter ondertekening. Er kan dus niet na vandaag al direct onteigend gaan worden. Het gaat nu eerst om de vraag, of de noodzaak bestaat tot het nemen van een koninklijk besluit. Het koninklijk besluit moet uiterlijk 10 april 2019 genomen zijn. Als verder minnelijk overleg niet heeft geleid tot eigendomsoverdracht, volgt na deze procedure de gerechtelijke onteigeningsprocedure. De gemeente Amsterdam kan dan op basis van een begunstigend koninklijk besluit, de grondeigenaar en anderen dagvaarden voor de burgerlijke rechter. De rechter zal dan uitspraak doen over de gevraagde onteigening en de hoogte van de schadeloosstelling vaststellen.

Deze hoorzitting geeft belanghebbenden of hun vertegenwoordiger de gelegenheid om de eerder naar voren gebrachte zienswijzen mondeling toe te lichten. Het is niet de bedoeling dat naast de ingediende zienswijzen nog nieuwe zienswijzen ingebracht worden. Het is evenmin de bedoeling om vandaag uitgebreid inhoudelijk over de zienswijzen te discussiëren of te onderhandelen. Alle aanwezigen krijgen beurtelings (aan de hand van de presentielijst) de gelegenheid om het woord te voeren. Vervolgens krijgt de verzoeker de gelegenheid om (kort) te reageren op de mondelinge toelichting van de zienswijzen. Hierna kan de commissie nog vragen stellen aan de indieners van zienswijzen en aan de verzoeker. Na het stellen van deze vragen krijgt een ieder een tweede termijn om nog kort te reageren, waarbij de indieners van zienswijzen tot slot het woord zullen krijgen. Als gebruik gemaakt wordt van schriftelijke aantekeningen ontvangt de commissie daarvan graag een kopie.

Het horen begint

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer De Boer om de zienswijze van de Piratenpartij toe te lichten. De voorzitter wijst er op dat men rechtstreeks getroffen moet worden door een onteigening, dus dat men een grondgebonden belang moet hebben om als belanghebbende aangemerkt te worden. De vraag is of een politieke partij als de Piratenpartij, een dergelijk belang heeft.

1e termijn Piratenpartij

De heer **De Boer** wil met name uit de eerder ingediende schriftelijke zienswijze de gevolgde procedure toelichten, en wat hun belang in deze onteigening is.

Toen de procedure begon in 2009 werkten de sekswerkers onsamenhangend en hadden zij geen vereniging die hun belangen behartigde. Een aantal jaar geleden is daartoe Proud opgericht, de samenwerkingsorganisatie en belangvertegenwoordiger voor de sekswerkers in Amsterdam, en de rest van Nederland. De sekswerkers zouden vanuit het gezichtspunt van de Piratenpartij, de belanghebbenden moeten zijn. Omdat Proud nog niet bestond toen de procedure startte, zijn zij pas laat aangehaakt.

Op de vraag van de voorzitter wat hun persoonlijk grondgebonden belang is, antwoordt de heer **De Boer** dat de sekswerkers daar werken. Hij wil geen namen noemen. Hij geeft

de voorzitter in technische zin gelijk dat zij niet belanghebbend zijn als het over de grond gaat, omdat zij geen eigenaar zijn. Zij zijn belanghebbend omdat zij de vertegenwoordigers zijn van de sekswerkers die ter plaatse hun inkomen dreigen kwijt te raken. Hij meent dat de Piratenpartij belanghebbend is als vertegenwoordiger van Proud die de stem is van alle sekswerkers die in het gebied werken.

De **voorzitter** geeft aan dat het de vraag is of in dezen een rechtsreeks grondgebonden belang bestaat conform de onteigeningswet. De commissie neemt het door de heer De Boer naar voren gebrachte mee en de Kroon zal het punt nader beoordelen. Zij vraagt of de heer De Boer een volmacht heeft om namens Proud het woord te doen. De heer **De Boer** antwoordt dat hij, om hieraan te voldoen, de ter zitting aanwezige bestuursleden van Proud de schriftelijke zienswijze zal laten medeondertekenen.

Wat betreft de procedure die gevolgd wordt, zegt de heer **De Boer** dat de Gemeente Amsterdam in de jaren voorafgaand aan de onteigening, slechts bezig is geweest met het trainen en pesten van de sekswerkers. Het is nu ook de gemeente Amsterdam die de onteigeningsprocedure in gang moet zetten, en daarom niet onpartijdig genoemd kan worden. Het is een kwestie van de slager die zijn eigen vlees keurt, wat op zijn minst niet netjes is. Alleen een onafhankelijke partij kan de onteigeningsprocedure voeren. De Piratenpartij wil ook dat de nu gevolgde procedure wordt getoetst door een onafhankelijke partij. Hij zou zelf niet kunnen zeggen door wie, maar hij denkt dat deze in de markt wel te vinden is.

De voorzitter geeft de Gemeente Amsterdam de gelegenheid te reageren

1^e termijn verzoeker om onteigening

De heer **Procee** geeft aan dat het zijns inziens duidelijk is dat er in deze zaak geen belanghebbendheid is conform de onteigeningswet. De eerder ingediende schriftelijke zienswijze is niet ondertekend door de belangenorganisatie, die ook zelf geen grondgebonden belang heeft. Zij heeft dus geen persoonlijke danwel zakenrechtelijke relatie met de onderhavige grond. Ten aanzien van het “de slager keurt zijn eigen vlees” zegt hij dat het niet de gemeente is die uiteindelijk beslist of de voorgenomen onteigening al dan niet door kan gaan. De gemeente heeft het initiatief genomen, maar de Kroon slaat al dan niet een koninklijk besluit. De Kroon staat los van de gemeente, waarmee haar onafhankelijkheid is geborgd. Daarna zal in de gerechtelijke procedure de rechter, indien nodig, beoordelen of de onteigening kan doorgaan. Pas aan het eind het te lopen traject, vindt eventueel de daadwerkelijke onteigening plaats.

Van de andere zaken die op papier staan, is het belangrijk om te constateren dat de afweging of de ramen al dan niet weg moeten, een planologische afweging is die in het bestemmingsplan is gemaakt. Daarover is een beroepsprocedure gevolgd, waarover de rechter heeft gezegd dat het door de gemeente Amsterdam gevoerde beleid, een redelijk beleid is, en het wegbestemmen van de ramen is toegestaan. Die discussie hoeft vandaag in deze zitting niet over gedaan te worden.

De **voorzitter** licht toe dat de besluitvorming die voorafgaat aan een onteigeningsprocedure voor de Kroon een gegeven is, en deze niet het beleid van de gemeente Amsterdam kan veranderen. De Kroon kijkt wel hoe de in de onteigeningswet vastgelegde procedure gevoerd wordt. De Kroon heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Amsterdam.

De voorzitter geeft de partijen de gelegenheid tot een tweede termijn.

2e termijn Piratenpartij

De heer **De Boer** vindt het fijn te horen dat er nog enige onafhankelijkheid bestaat. Maar voor de sekswerkers komen de hogere en lagere overheden over als één kliek, die in hun optiek allemaal met elkaar samenwerken. Zoals ook in de zienswijze staat, krijgen zij vanuit uit geen enkele gemeentelijke, provinciale, landelijke of koninklijke organisatie steun of medewerking. Er wordt wel gezegd dat het prima is dat sekswerkers een legale status hebben, maar als zij iets willen, krijgen zij altijd nee op het request. Hij blijft er bij dat alleen een echt onafhankelijke partij de toets moet doen. Een partij die niet alleen luistert naar wat de gemeente te zeggen heeft, maar ook naar de sekswerkers. In de gehele procedure is nog nooit met de sekswerkers zelf gesproken.

Mevrouw **December** zegt dat zij vreest voor de veiligheid van zichzelf en haar collega's in de toekomst. Zij vraagt waarom zij, als sekswerkers, moeten boeten voor het massatoerisme in de stad. De **voorzitter** begrijpt dat zij dit wil vragen, maar het is geen punt om in deze zitting te behandelen.

De heer **De Boer** zegt desgevraagd door de voorzitter, niets meer toe te willen voegen. De eerder ingediende schriftelijke zienswijze is volstrekt duidelijk. Morgen (1 november 2018) zijn er gesprekken met de gemeente over het beleid, en zal de partij gebruik maken van haar spreekrecht.

De heer **Eleveld** vraagt of Proud in deze procedure wel of niet als belanghebbende wordt gezien. De **voorzitter** antwoordt dat zij op dit moment de belanghebbendheid niet ziet, maar dat de commissie c.q. de Kroon dit punt nog nader zal onderzoeken. In het koninklijk besluit komt te staan of Proud al dan niet als belanghebbende wordt aangemerkt. De heer **Eleveld** wijst er op dat Proud een vereniging is die zich statutair ook als rechtspersoon inzet voor belangen van de sekswerkers. De **voorzitter** is hiervan op de hoogte. Zij licht toe dat conform de onteigeningswet de eigenaren van de panden gedagvaard worden. Als men meent belanghebbende te zijn, moet dit rechtstreeks te herleiden zijn naar het grondgebonden belang ten aanzien van het betreffende pand. Zij vraagt zich af of hiervan in dit geval sprake is.

De heer **Eleveld** geeft aan dat de arbeidspositie van de sekswerkers anders is dan in andere bedrijven. Qua rechtspositie hebben de daar werkende dames misschien geen grondgebonden belang, maar wel heel duidelijk een financieel belang. De **voorzitter** zegt hierop dat de dames zelf geen zienswijze hebben ingediend binnen de termijn die in de publicatie staat. De heer **De Boer** wijst nogmaals op de zienswijze die de Piratenpartij heeft ingediend, die ook namens Proud geldt, waarvan zij de spreekbuis zijn. Vervolgens laat hij ter zitting de schriftelijke zienswijze ondertekenen door de betreffende personen, die al onderaan de zienswijze werden vermeld.

2^e termijn verzoeker om onteigening

De heer **Procee** zegt dat zuiver gezien de zienswijze formeel binnen zes weken na publicatie van het ontwerp koninklijk besluit moet zijn ingediend, wat niet is gebeurd. De zienswijze van de Piratenpartij is weliswaar ondertekend door de twee dames die ter zitting aanwezig zijn, er staat nergens in vermeld dat deze is ingediend namens de belangenorganisatie zelf. En ook al zou het door Proud zelf zijn gedaan namens alle sekswerkers in het betrokken gebied, dan blijft het zo dat zij als belangenorganisatie zelf geen grondgebonden belang hebben, en ook geen huurrelatie. Het maakt in de visie van de gemeente dan ook niet uit of Proud of de Piratenpartij de zienswijze indient als het gaat om de belanghebbendheid.

De heer **De Boer** merkt tot slot op dat op de ondertekenlijst Foxy en Velvet staan, en zij zijn Proud, die daarmee medeondertekenaar is.

De **voorzitter** constateert dat geen van de aanwezigen nog iets naar voren wil brengen en deelt vervolgens mee dat er een verslag wordt gemaakt van deze zitting dat binnen nu en vier weken beschikbaar komt. De aanwezigen die de presentielijst ingevuld hebben, ontvangen een kopie van dit verslag. De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun komst en voor hun inbreng, en de gemeente Amsterdam voor de ontvangst.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de zitting om 14.20 uur.

Utrecht, 9 november 2018

Mevrouw S.E.M. Rob-Russel, voorzitter

*bijlage(n)